

Uw mening

Het bureau Strootman Landschapsarchitecten is door de gemeente Arnhem gevraagd om een nieuwe beheer- en ontwikkelvisie voor de parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem op te stellen. Om inwoners en andere belangstellenden te betrekken bij het opstellen van deze visie, is gekozen om hen te raadplegen. Dit is één van de vier participatievormen, waarmee de gemeente Arnhem werkt. Raadplegen houdt in dat inwoners en andere belangstellenden hun mening en/of reactie kunnen geven op een voorstel. Deze meningen/reacties worden zorgvuldig bekeken. Uiteindelijk licht het bureau Strootman Landschapsarchitecten toe welke opmerkingen zijn overgenomen en waarom andere opmerkingen niet zijn overgenomen. Opmerkingen die gemaakt zijn, worden in een verslag verwerkt. Dit verslag wordt opgenomen in de participatieparagraaf van de Collegenota en de Raadsbrief, zodat de opmerkingen/reacties mee kunnen wegen in de oordeelsvorming van het gemeentebestuur.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Op 8 december heeft de eerste bijeenkomst plaatsgevonden over de beheer- en ontwikkelvisie parken Sonsbeek Zijpendaal en Gulden Bodem. De reacties die tijdens deze bijeenkomst gegeven zijn, zijn verwerkt in een verslag. Dit verslag is verspreid onder de aanwezigen van de bijeenkomst d.d. 8 december 2021. Na de bijeenkomst zijn nog reacties binnengekomen via de mail en hebben er gesprekken plaatsgevonden met diverse partijen. Ook deze opmerkingen/reacties worden verwerkt in een verslag.

Om een goed beeld te vormen van de drie parken heeft bureau Strootman Landschapsarchitecten gesproken met verschillende stakeholders, en hebben zij drie technische wandelingen gemaakt met beheerders en gemeente. Zij hebben daardoor veel informatie opgehaald. Al deze informatie en de reacties van de eerste bijeenkomst zijn afgewogen en beoordeeld. Hieruit is een eerste concept van de beheer- en ontwikkelvisie voor de parken opgesteld. Dit concept presenteren we op 6 april aanstaande. Aanwezigen kunnen dan een reactie geven.

Vervolg naar een vastgestelde visie

Met uw inbreng gaan we aan de slag met een concept beheer- en ontwikkelvisie. Deze versie wordt dan voor de zomer gepresenteerd. U kunt daar dan weer op reageren. Kleine aanpassingen zijn dan nog mogelijk. Daarna wordt de visie vastgesteld in het college van B&W.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 5 april 2022 17:22
Aan: [REDACTED]; [REDACTED]
Onderwerp: RE: aanwezigen bijeenkomst 2.xlsx

Gisteren heeft [REDACTED] de 50% concept versie beheervisie aan het projectteam gemeente en schouwgroep gepresenteerd. Mooie presentatie met veel onderwerpen en discussie mogelijkheden.
Net gesproken met [REDACTED] tav de agenda morgen ivm de presentatie van concept, wat een uurtje duurt.

Voorstel

- 19.30. Kort welkom door [REDACTED]
- 19.40. Kort proces van 8 dec tot nu, met specifiek benoemen participatie 'raadplegen'. Reacties van de aanwezigen en de opmerkingen tijdens de wandelingen met gemeente zijn verzameld en meegewogen. [REDACTED]
- 19.50. Presentatie 50% versie. [REDACTED]
- 20.40. discussie eerste reactie. [REDACTED]
- 20.50. discussie aan 2 tafels. Vraag om de degene die met meerdere personen per organisatie zijn gekomen, om di te splitsen. [REDACTED] en [REDACTED] elk aan een tafel
- 21.30. resultaten en conclusie. [REDACTED] en [REDACTED]
- 21.40. vervolgproces en afsluiting. [REDACTED]

Als iedereen er eerder is, bijv om 19.15, dan stel ik voor ook eerder te beginnen.

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 5 april 2022 11:20
Aan: [REDACTED]
[REDACTED]
Onderwerp: aanwezigen bijeenkomst 2.xlsx

Net nog 1 aanmelding van Vrienden van Sonsbeek. 16 personen in totaal.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: zaterdag 23 april 2022 09:19
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]

Onderwerp: Arnhemse Bomenbond Voorstellen voor de Beheer en Ontwikkelvisie Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem
Bijlagen: Arnhemse Bomenbond Voorstellen Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem.pdf
Urgentie: Hoog
Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Aan de projectgroep Beheer en Ontwikkelvisie Sonsbeek-Zypendaal- Gulden Bodem

Beste [REDACTED],

Hierbij onze voorstellen voor de Beheer-en Ontwikkelvisie van Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem.

Gaarne bereid nader toelichting te geven. Je voorstel om over een tijdje een vervolg gesprek te houden over de inhoud van de beheer- en ontwikkelvisie vinden we prima.

Graag willen we ook op de hoogte gesteld worden welke voorstellen de andere deelnemers van de raadpleging hebben ingestuurd.

Met vriendelijke groet

Namens het bestuur van de Arnhemse Bomenbond

[REDACTED]

Voorstellen voor het concept beheervisie/ontwikkelplan Sonsbeek - Zypendaal - Gulden Bodem (Gravinnenbos):

“Versterking van de bosdelen en meer bescherming van flora en fauna”

Arnhemse Bomenbond

24 april 2020

Email adres: [REDACTED]

Secretariaat adres: [REDACTED]

Inleiding: Op 6 april jl. werd door Landschapsarchitecten Strootman uit Amsterdam het eerste concept van een ontwikkelvisie voor de landgoederen Sonsbeek-Zypendaal-Guldenbodem gepresenteerd aan een beperkt aantal Arnhemse natuur- en bewonersorganisaties. De beheer- en ontwikkelvisie werd gepresenteerd in de vorm van een concept schetsontwerp met zo nu en dan gedetailleerde voorstellen. Hierin staan zeker **een aantal goede zaken**, zoals het voorstel om de verbinding tussen Sonsbeek en Zypendaal door de Parkweg te onderbreken voor auto's en in te richten voor alleen fiets- en bestemmingsverkeer. De natuurvisie in het schetsplan is naar onze mening echter nog te weinig uitgewerkt. Soms ook te weinig geanalyseerd: met name wat betreft de urgentie en doelmatigheid om meer evenementen in Zypendaal en de Gulden Bodem toe te staan. Het belang van een betere bescherming van zoogdieren, amfibieën, insecten en vogels heeft op de planontwikkeling ons inziens geen merkbare invloed gehad. Historische illusies en esthetiek zijn nog te dominant in het ontwerp. De beheervisie voor de landgoederen zal volgens de gemeente Arnhem decennialang leidend moeten zijn. Met de bijgaande voorstellen willen we bereiken dat de beheervisie wordt aangevuld, zodat de biodiversiteit en bescherming van flora en fauna daadwerkelijk vergroot worden. Het “nuttig” gebruik voor mensen kan anno 2022 niet meer alleen of voornamelijk het uitgangspunt voor een beheervisie van een bosrijk park zijn. Vanwege de klimaatverandering en de grote luchtvervuiling is het van groot belang om een betere bescherming van flora en fauna in de parken tot stand te brengen.

1. Inspraak van en de communicatie met de gemeenteraad en de inwoners van Arnhem geregeld? De opdrachtgever van de gemeente Arnhem verklaarde op de presentatieavond dat het ambtelijke projectteam gekozen heeft om alleen de geselecteerde Arnhemse natuur- en bewonersorganisaties te raadplegen. Een laag niveau van inspraak wordt hier toegepast. Voorstellen die niet overgenomen worden zal het projectteam beargumenteerd afwijzen. In de zomer zal een tweede presentatie en raadpleging plaatsvinden, waarna het projectteam de beheervisie zal samenstellen en via de wethouder Groen in het College van B & W zal laten vaststellen. De gemeenteraad wordt alleen geïnformeerd met een brief van B & W en de nieuwe beheervisie. Deze procedure lijkt ons te mager voor de ingrijpende veranderingen die het ambtelijke projectteam voorstelt in het belangrijkste parkgebied van de stad Arnhem.

2. Voorstellen versterking bosdelen en vergroting biodiversiteit.

De versterking van de biodiversiteit kan het beste krachtig aangepakt worden door:

a. Het aanleggen van nieuwe bosstroken aan de noordkant van de Gulden Bodem en Zypendaal en aan de zuidkant van Zypendaal langs het bos nabij de Kluizeweg. Door alle boscologen wordt de aanleg van veel nieuwe bosstroken op gras- en akkerland sterk aanbevolen om de biodiversiteit in het huidige bosgebied daadwerkelijk te vergroten.

b. de aanleg van nieuw bos op gras- en akkerland aan de kant van de Schelmseweg en op het grasland gelegen tussen de Parkweg en Kluizeweg (zie bijgaand kaartje). Deze grote stukken overwegend grasland hebben anno 2002 geen functie in het totale park en bosgebied. Ze hebben ook geen positieve beeldbepalende functie. Ze bungelen nu er een beetje bij aan de rand van het landgoed. Als de pachtovereenkomst van deze percelen is afgelopen kunnen deze grondpercelen een volwaardig onderdeel worden van het parkgebied Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem. De parken worden hierdoor beter met elkaar verbonden en de bestaande bosdelen worden hierdoor versterkt. Door de aanplant van geselecteerde loofboomsoorten en struiken op de genoemde percelen kan de gewenste versterking van de **biodiversiteit in het plangebied fors vergroot worden.**

Akkergrond langs de Schelmseweg aan de rand van de Gulden Bodem zonder functie voor het park (april 20220)

Voorstel versterking bosdelen en biodiversiteit

Grasland voor pony's en paarden langs de Schelmseweg zonder functie voor het parkgebied zelf (april 2022).

Locatie Parkweg – Kluizeweg: nieuwe aanleg bos en bosranden. Een kans om de bossen weer verbinden.

Nieuwe Bosranden in de agrarische percelen in samenhang met het ecologisch herstel.

De grote agrarische percelen die onderdeel zijn van het plangebied zijn ecologisch gezien in zeer slechte staat en missen samenhang met de beboste gedeelten. Hier liggen prachtige kansen om tot een integraal, dus in samenhang met het bos, ecologisch en landschappelijk herstel te komen. Door boscologen wordt de aanleg van bosranden sterk aanbevolen in combinatie met grasland en dieren om de biodiversiteit in het huidige gebied daadwerkelijk te vergroten. De bosranden zouden nog aantrekkelijker en speelser gemaakt kunnen worden door ze gedeeltelijk door te laten lopen in de aanwezige valleitjes en andere laagtes. Door de aanplant van geselecteerde loofboomsoorten en struiken zoals fladderiep, linde, meidoorn, sleedoorn en zure kers en klimplanten als kamperfoelie en klimop kan de biodiversiteit in het gebied fors vergroot worden. Hierbij is het wel van het grootste belang dat planten gebruikt worden die zijn **opgekweekt uit het zadenbestand van Staatsbosbeheer** en geen gekweekte variëteiten.

4. Het bezoek en vertoeven in de parken Sonsbeek-Zypendaal- Gulden Bodem is een belevenis (= evenement) op zich zelf.

Het bezoek aan de parken is al een mooie belevenis. De COVID-19 epidemie heeft opnieuw aangetoond dat dit vertoeven in het “parkachtige groen” van onschatbare waarde is voor de stad. Park Sonsbeek zet Arnhem al heel lang nationaal en internationaal in de belangstelling. Er is geen enkele goede reden om dit “verblijf in de wereld van het park” op te sieren met MEER vermaak en EXTRA belevenissen.

Bescherming van de flora en fauna met name van de bosdelen, die al bedreigd worden door de grote luchtvervuiling en klimaatopwarming, moet prioriteit nummer één zijn. In Sonsbeek worden van oudsher al grote stedelijke evenementen met duizenden mensen gehouden. Commerciële evenementen, zoals de “Grote Schijn” horen inde parken niet thuis, maar dienen plaats te vinden op plekken in de stad en langs de Rijn waar deze evenementen de parken en bossen geen schade toebrengen.

Het stadsbestuur moet **duidelijker afwegen en bepalen** welke evenementen anno 2022 toch in Sonsbeek gehouden moeten worden. Het aantal evenementen moet daar verder beperkt en beter beheerd worden. Zypendaal en het park van de Gulden Bodem kunnen in het geheel niet gebruikt worden voor **grote** evenementen, omdat hier de bossen, de habitat van dieren, zoals vleermuizen en vogels, veel dichterbij het parkdeel zijn

gesitueerd dan in het zuidoostelijke parkdeel van Sonsbeek. Het vertier van en het nut voor mensen kan anno 2022 niet voornamelijk de richting voor het ontwerp en beheer bepalen. Het realiseren van evenementruimte in Zypendaal en de Gulden Bodem zal overigens niet leiden tot minder bezoekers en evenementen in Sonsbeek. Eerder zal dit leiden tot een nog grotere belasting van Sonsbeek als “evenementenpark”. Het parkgebied van Arnhem zou in Nederland dan immers nog meer faam krijgen: *“daar moet je zijn om een **evenement product** commercieel te laten slagen.”* Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem moet niet een soort A-locatie voor evenementen in de natuur worden. Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem daar moet natuur beschermd en beleefd **kunnen** worden, zodat Arnhem (weer) de “Groene Stad” kan zijn. Kortom ontwikkelplannen voor **meer ruimte** voor evenementen- en nieuwe horecavoorzieningen in de parken Zypendaal en de Gulden Bodem schrappen.

Parkeerterrein Parkweg.

5. Herinrichting parkeerterreinen van de parken.

We zijn verheugd dat de gemeente van plan is het parkeerterrein aan de Zypendaalseweg aan te pakken. Ooit is hier gewoon een hap uit het Gravinnenbos genomen. Het lijkt ons het beste om hier een stevige bomenrij langs de weg te ontwerpen. De parkeerplaats zal veel meer **geïntegreerd** moeten worden in het park. Ook dient het terrein **eerder kleiner dan groter** te worden. De andere parkeerterreinen in Sonsbeek en Zypendaal zijn over het algemeen ook zonder enig respect voor het park en de bossen aangebracht.

De zo geroemde Engelse landschapsstijl had eveneens geen enkele invloed op de parkeerinvulling in de parken.

Parkeerplaats Gulden Bodem aan de Zijpendaalseweg- april 2022.

4. Veilige leefruimte voor zoogdieren, insecten, vogels.

In het concept-ontwikkelpun worden ingrijpende wijzigingen voor het bronnenbosdeel van Zypendaal en de verkleining van het “eiland” in de Grote Vijver van Sonsbeek voorgesteld. Het eiland is een broed- en leefplek voor met name vogels, waaronder een kolonie blauwe reigers. Ook op andere plekken worden kleine zoogdieren, amfibieën, vogels en insecten bedreigd door de esthetische planontwikkeling. De ijsvogel mag bijvoorbeeld niet verdwijnen uit Zypendaal omdat het ‘mooier staat’ als de struiken in de bocht in de oostzijde van de kasteelvijver verdwijnen. De ijsvogel is een beschermde diersoort en het is wettelijk verboden om rustplaatsen van de ijsvogel opzettelijk te vernielen of te beschadigen.

De opdrachtgever en Bureau Strootman hebben tot nu toe voornamelijk de esthetische belangen bij de aanpak **concreet** benoemd. Reeds december 2021 hebben we de gemeente Arnhem dringend verzocht een ervaren boscoloog in te schakelen vóór de planvisie. Daar is tot nu toe geen gevolg aan gegeven. Ook blijkt tot nu toe geen biologisch onderzoek voor de aanpak van het bijvoorbeeld het bronnenbos en het eiland

te zijn verricht, noch te worden voorgeschreven. De opdrachtgever zegt dat de gemeente Arnhem vanuit haar verantwoordelijkheid de planontwikkeling wil leiden.

De Arnhemse Bomenbond begrijpt niet waarom de opdrachtgever deze verantwoordelijkheid wil invullen zonder boscologisch onderzoek vooraf en zonder advies van biologen om de zoogdieren, insecten en vogels op Sonsbeek-Zypendaal- Gulden Bodem de komende decennia een veilige leefruimte te bieden. Hopelijk verandert dit nog!

Bij een eventuele aanpak van het eiland kan men niet voorzichtig genoeg zijn. Een verkleining van het eiland is o.a. voor de vele zwanen, eenden en broedende vogels niet gewenst. Zijn maatregelen om het eiland niet groter te laten worden niet voldoende?

Graag meer concrete voorstellen voor de fauna in de parken!

In een gesprek begin februari 2022 met de opdrachtgeven en Strootman heeft de Arnhemse bomenbond gevraagd voorzieningen op te nemen voor de knobbelzwanen die met hun jonkies 's nachts rusten op het fietspand tussen de Spiegelvijver en de Grote Vijver. Bijvoorbeeld door een plateau aan te brengen in de Spiegelvijver voor de zwanen.

Toegezegd werd hier een voorziening in het ontwerp te maken! Meer aanpassingen of ruimte voor zoogdieren, insecten en vogels moeten naar onze mening volgen.

5. Nieuwe inrichting Gravinnenbos Gulden Bodem.

De gemeente Arnhem vindt dat het park “een hart” mist door de sloop van het Jachthuis op de Gulden Bodem in. Alhoewel de bezoekers van het park dit anders ervaren, valt niet te ontkennen dat de sloop van het landhuis van de Gravin een minder goed effect heeft op de inrichting, omdat het ontwerp van het park na de sloop destijds niet echt is aangepast. De oplossingsrichting om een kunstmatige invulling/referentie te maken van het oude landhuis is o.i. echter een zwaktebod. Deze invulling wordt gewenst door de opdrachtgever, de gemeente Arnhem. We denken dat Bureau Strootman beter gevraagd kan worden om een **parkontwerp** te maken voor dit deel van het park. Het krampachtig vasthouden aan een illusie van een gebouw wat verloren is gegaan,¹ is onwenselijk en vervreemdend. Een nieuw ontwerp voor deze locatie in de stijl van het park is ons inziens nodig, een natuurontwerp dat past in het geheel van Sonsbeek- Zypendaal- Gulden Bodem anno 2022.

Gulden Bodem: locatie van het voormalige landhuis, april 2022.

¹ Er zijn bijna geen Arnhemmers meer in leven, die nog weten hoe het landhuis op de Gulden Bodem er uit heeft gezien!

Een moestuin met een restaurant in het park de Gulden Bodem?

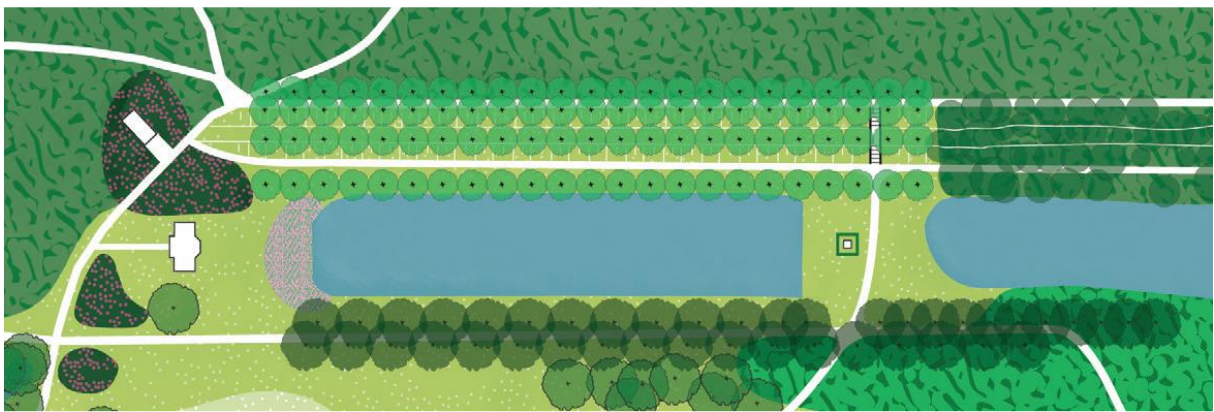
De gemeente stelt eveneens voor om de oude moestuinen op de locatie van het Gulden Bodem park weer terug te brengen of herkenbaar te maken. Ze denken hierbij aan moestuinen die door bewoners onderhouden moeten worden of een speeltuin.² Tevens werd in de presentatie voorgesteld een restaurant of horeca voorziening hier te vestigen. Dit zou goed zijn om de bezoekersdruk op Sonsbeek te verminderen. De analyse ontbreekt hoe de gemeente tot deze stelling is gekomen. Het parkgebied van de Gulden Bodem wordt door jong en oud bezocht. Er is geen onderbouwing dat een horecagelegenheid in het park Gulden Bodem tot een afname van de bezoekersaantallen in Sonsbeek zal leiden. **Er zijn wel grote nadelen:** een restaurant/horecagelegenheid moet bevoorraad worden (autoverkeer en los- en parkeerruimte) en het zal ook na zonsondergang regelmatig open moeten zijn om de exploitatie van het restaurant rond te krijgen. Er is geen onderbouwing van de noodzaak en de haalbaarheid van het planidee. In plaats van het creëren van een moestuin met een restaurant kan men beter het bos beschermen en verbeteren. En struiken en bloemen voor bijen en insecten laten groeien, Waarom moet er **geïnvesteed** worden voor een voorziening gericht op consumeren? Zijn er soms te weinig horeca en restaurant voorzieningen in de stad?

² Aan de zuidkant van Zypendaal is er al een groot en goed areaal met volkstuinen.

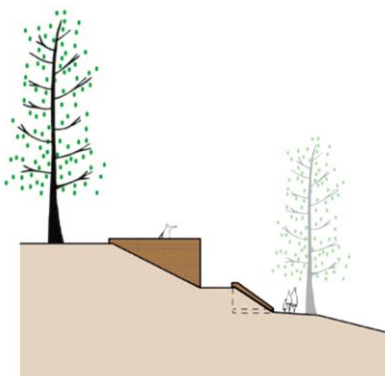
6. Landschapskamers en bronbosjes

Het laten ontstaan van kruidenrijk grasland in een deel van de landschapskamers zal de biodiversiteit ter plaatse w.b.t. de flora als de fauna zeer ten goede komen. Een veilige leefomgeving voor de kleine zoogdieren (egels en mollen), insecten en reptielen moeten wel gewaarborgd worden. De bronbosjes zijn bij uitstek plaatsen van bijzondere biodiversiteit. De Arnhemse Bomenbond ondersteunt het plan van Bureau Strootman om de rododendrons uit de bronbosjes weg te halen, omdat die hier niet thuishoren. Het is wel noodzakelijk dit uiterst voorzichtig uit te voeren.

7. Weer nieuwe terrassen aanbrengen in Zypendaal met versterkte taluds?

Voorgesteld wordt in het concept-ontwikkelpun om het noordelijke deel van de taluds te herstellen met paden (half verharding) en versterkte taluds met grasvegetatie. Hiervoor zullen ca. 60 grote bomen gekapt moeten worden. De vernieuwing en het beheer hiervan worden vrij kostbaar. De gronddruk zal eveneens werkzaam blijven, waardoor na verloop van een aantal jaren groot onderhoud noodzakelijk zal zijn. Kortom de oude kwetsbare terrassen kunnen o.i. beter in **samenwerking** met de werkzame krachten op de locatie

verder gevormd en verbeterd worden. De grote open plekken tussen de bomenrijen kunnen nu al met de aanplant van andere boomsoorten opgevuld worden, zodat meer geleidelijk de gewenste boomsoort wordt verkregen.

In de analyse wordt gesteld dat de geplante beukenbomen de voornaamste oorzaak zouden zijn dat de taluds geërodeerd zijn. Echter deze taluds met beukenbomen zijn in de periode 1740 en 1810 in fasen aangelegd. Kortom de **taluds zijn meer dan 200 jaar oud**. Groot onderhoud is er aan deze taluds zover wij weten sinds WO II niet verricht, met name omdat de onderhoud- en beheerbudgetten voor de parken en bossen zeer laag zijn. Kortom de lanen en taluds met beukenbomen zijn eigenlijk heel lang redelijk goed gebleven. In de opties voor de aanpak **ontbreekt een scenario met geleidelijke verbetering van de lanen** met aanplant van loofbomen in de grote opengevallen gaten van de lanen. Graag willen we de opdrachtgever vragen om dit scenario te onderzoeken en uit te werken, voordat een keuze wordt gemaakt. De nu voorgestelde aanpak betekent

dat Arnhem de komende dertig jaar op een fraai (gegroeid) resultaat zal moeten wachten. En dat zo'n zestig grote bomen uit het park abrupt verdwijnen.

april 2022

Opgegeven beeldreferenties voor de ingreep door bureau Strootman:

Is dit stijlvoller? En goed passend bij de Engelse Landschapstijl ?

8. De vernieuwing van de Engelse Laan in het park Sonsbeek.

In een presentatie sheet werd heel kort en te midden van vele ander maatregelen even de vernieuwing van de Engelse Laan aangestipt.³ Het zuidelijk deel wil men op korte termijn vernieuwen met lindebomen. Het gaat om de kap van veel grote beukenbomen. De huidige laanbomen en omringende bomen zijn vaak nogal hoog en zullen in de lente weer met het frisse fraaie groen van nieuwe beukenbladjes zijn voorzien. De laan is gelegen in het **unieke Beuken-Hallebos** van Sonsbeek.

Zuidelijk deel

³ Gelegen tussen de 'tuinmanswoning' Tellegenlaan nr.7 tot aan de Belvédère.

Engelse Laan
Noordelijk deel.

Wanneer men hier nieuwe bomen gaat planten hebben ze genoeg zonlicht nodig. Daarom zullen waarschijnlijk ook veel andere hoge beuken in de nabijheid gekapt moeten worden, omdat het anders met de groei van de nieuwe lindeboompjes niet best zal af lopen.⁴ Tenzij men weer nieuwe beukebomen plant, want dat is bijna de enige soort die het nog goed doet in een beukenbos. Wij willen de opdrachtgever van

⁴ Het is tegenwoordig vanzelfsprekend beukenbomen als de bron van alle kwaad te zien voor het gebrek aan de biodiversiteit in het bos. Echter de bosgrond is vooral verarmd, omdat men te lang te veel gekapt stamhout uit het bos heeft weggehaald in combinatie met de grote luchtvervuiling en droogte.

ontwikkel-/ beheervisie nadrukkelijk vragen om meer informatie waarom de oude laan niet **aangevuld kan worden met fraaie beukenbomen**. De vervanging van de beroemde Engelse Laan in het Beuken-Hallebos door lindenbomen wordt niet beargumenteerd in de ontwikkelvisie. Het lijkt ons de beste aanpak de beroemde Engelse Laan aan te vullen en **geleidelijk** te vernieuwen met jonge beukenbomen. Het Beuken-Hallebos van Sonsbeek moet worden gekoesterd en niet worden afgebroken.

Ontwikkelvoorstel:

a. Graag willen wij in de ontwikkel-/beheervisie laten opnemen dat de fraaie Engelse Laan van Sonsbeek geleidelijk wordt vernieuwd met jonge beukenbomen.

De Engelse Laan komt uit op de heuvel met de Belvédère. Een fraai onderdeel van het Beuken-Hallebos.

De Belvédère: de uitkijktoren in het Beuken Hallebos van Sonsbeek.

In het concept-plan vraagt men zich eveneens af of van het Belvédère beter moet gaan functioneren als uitkijktoren. Hiervoor worden twee opties gegeven :

1. het omzagen van een partij hoge bomen van het Beuken Hallebos rondom de uitkijktoren.
2. De uitkijktoren verhogen net zoals dit in de jaren vijftig al is uitgevoerd met eigentijds bouw materiaal. Wij vinden dit een te veel te beperkte vraagstelling. Bijna alle noodzakelijk gegevens ontbreken. Bijvoorbeeld hoeveel mensen zouden meer gebruik gaan maken van de smalle uitkijktoren dan nu? Komt er **gemeentelijk budget** beschikbaar voor **begeleidend personeel** om de toren meer open te stellen? Nu is deze één zondag per maand open tussen 13.30 - 16.00 uur en op afspraak. Het is ook sterk de vraag of deze openstelling maatschappelijk relevant is. De toren is in 1826 gebouwd; in een tijd dat pretparken, Efteling en drones en google pictures nog niet bestonden. Anno 2022 kan men op de **Eusebiustoren** wijd over Arnhem en omgeving uitzien en idem dito op Hoogte 80 (niet al te ver van Sonsbeek gelegen).

Laten we maar duidelijk zijn als Arnhemse Bomenbond: het kappen van gezonde bomen op de heuvel van de verouderde uitkijktoren vinden we totaal niet acceptabel in deze tijd van klimaatcrisis, teveel bomenkap en veel te grote luchtvervuiling. De eventuele kap in het fraaie Beuken-Hallebos zal leiden tot een groot conflict van het gemeentebestuur met de Arnhemse Bomenbond.

8. Nog geen beheervisie !

Tot nu is vooral een schetsplan voor de ontwikkeling van Sonsbeek-Zypendaal-Gulden Bodem gepresenteerd. Allerlei onderwerpen die voor een nieuwe beheervisie noodzakelijk zijn ontbreken echter nog. Waarschijnlijk worden die in **de tweede ronde** beschreven. In ieder geval dienen de gevolgen van de uitgevoerde dunningen in de bosdelen van Zypendaal en de Gulden Bodem onderzocht te worden.

Waarom onderzoek?

Er zijn de afgelopen jaren na de droge hete zomers veel beuken en andere soorten bomen bezweken in de Arnhemse bossen en parken. De heer [REDACTED] van de afdeling Parken en Bossen, heeft in een gesprek met de bomenbond deze uitval erkend. Of dit het gevolg is van zonnebrand, stikstof, hitte of droogte moet nader onderzocht worden. In 2021 was er gelukkig weer behoorlijk wat regenval.

De beuken aan bosranden en open plekken hebben het zwaarst te verduren gehad. Op plaatsen waar het bladerdak gesloten is lijken de beuken de hete droge zomers echter goed te hebben doorstaan. Om deze reden baren de uitgevoerde dunningen op Gulden Bodem en Klarenbeek ons grote zorgen. De door dunningen ontstane open plekken bieden geen bescherming meer tegen de elementen. Op de Gulden Bodem zijn een aantal eiken hierdoor ernstig beschadigd geraakt. In Klarenbeek zijn meerdere bomen (voornamelijk grove dennen), die door de dunningen vrijgezet zijn, inmiddels omgewaaid.

De dunningen zijn uitgevoerd om de biodiversiteit van de parken te vergroten. Dit zou de parken beter bestand maken tegen klimaatverandering. Er bestaat echter geen wetenschappelijk literatuur voor Noordwest Europa die deze bewering ondersteunt. Bovendien is het nog onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn van klimaatverandering op de Arnhemse bossen.

De dunningen die in park Zypendaal langs de Wolflaan uitgevoerd zijn kunnen waardevol zijn om de effecten te bestuderen van dunningen én de aansluitende hete, droge zomers, omdat ze zijn uitgevoerd vóór de droge zomers. De gevolgen voor de overige bomen kan daar goed onderzocht worden. De bomenbond constateert een veel

grotere uitval in dit gebied dan in omringend bosdelen waar het bladerdak intact is gebleven.

Onderzoek naar de gevolgen van dunningen op overgebleven bomen heeft voor de Arnhemse Bomenbond dan ook hoge prioriteit. De bomenbond vreest dat de combinatie van dunningen en droge, hete zomers de komende jaren tot een domino-effect zal leiden waarvan de gevolgen voor de monumentale parken desastreus zullen uitpakken. Als er nu snel gehandeld wordt kunnen er nog beschermende maatregelen worden genomen.

Rond 2018 zijn langs de rand van de Apeldoornse weg meerdere forse eiken gekapt. Hierdoor zijn deze beuken vol in het licht komen te staan. Het lijkt erop dat hier een domino effect is opgetreden. Vele beuken zijn al uitgevallen, en de overige beuken lijken in slechte gezondheid

Het is goed om in de beheervisie op te nemen dat een spoedig een onderzoek zal plaatsvinden naar de gevolgen van de dunningen bij de bomen die zijn blijven staan (met name voor de beuken en naaldbomen). Het onderzoek dient uitgevoerd te worden, voordat men overgaat tot nieuwe dunningen in Sonsbeek (gepland in 2022) en Zypendaal. Ook de effecten van de huidige dunningen op de biodiversiteit zal ons inziens onderzocht moeten worden.

Onderzoek naar de bosbodem, waterdoorloop en luchtkwaliteit !

a. Al meer dan 80 jaar is er stelselmatig te veel gekapt stamhout weggehaald uit de bosdelen van deze landgoederen. Ook is nauwelijks er dood hout blijven staan. Dat heeft een zeer negatief effect op de mineralenhuishouding.

b. Met name op de hogere delen van de Gulden Bodem, Zypendaal en de bosdelen van Sonsbeek (o.a. nabij de Parkweg en de Apeldoornseweg) ziet men dat de bosbodem te schraal en te voedselarm is en dat de zuurgraad te hoog is geworden. Bodemonderzoek in de parken is dan ook een absolute noodzaak.

c. In de beheervisie wil de gemeente de biodiversiteit vergroten: daarvoor is het noodzakelijk inzicht te hebben in de kwalitatieve situatie van de bosbodem. Te voedselarme grond maakt het onmogelijk om de biodiversiteit te vergroten. We moeten weten wat de situatie nu is om te bepalen welke maatregelen noodzakelijk zijn. Ook om

later te kunnen evalueren wat er bereikt is en waar men de beheerkoers eventueel moet aanpassen.

e. De opvang van regenwater en het stromen van de beek (o.a. stroomsnelheid) door de parken moet nader onderzocht worden om een goede beheervisie te kunnen voorschrijven.

f. Er moet gekeken worden naar de effecten van de huidige luchtkwaliteit (met name stikstof, NH_3 , SO_3 en andere schadelijke gassen) om beheermaatregelen te kunnen beoordelen.

g. Bodemonderzoek van de huidige akkers en weidegronden in de parken is eveneens noodzakelijk. Welke effecten hebben de akkers en weiden (bemesting etc.) op het huidige bos. Ook voor de aanleg van bosstroken en de uitbreiding van bosdelen is het zeer wenselijk actueel grondonderzoek van deze akkers en grasgronden beschikbaar te hebben.

Verschraalde bosbodem van de Gulden Bodem foto 15 maart 2022 .

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 2 mei 2022 10:35
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Concept Beheersplan

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 april 2022 16:19
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Concept Beheersplan

Hoi [REDACTED]

Op de valreep is het me toch gelukt de Beheersvisie te bekijken,
Opmerkingen:

- de term "shared space" zou je kunnen vervangen door "stapvoetsgebied"
- Dat paden deels onverhard zijn (bij Lorentz) heeft waarschijnlijk te maken met boomwortels.
- kwelwater op de paden (moerasweide en in de bocht langs de Parkweg) hoort bij Sonsbeek.
- Hertenkamp is rijp voor herbestemming
- de vijvers zijn een onderdeel van de Sint Jansbeek; de historische rol van de beek mag meer aandacht hebben. ("Bakermat van Arnhem").
- meer aandacht voor het "Jansveld", tussen Molenplaats en Watermuseum. (uitbreiden waterspeelplaats?)
- bij de Belvedere geef ik de voorkeur aan kappen. Verhogen lijkt me architectonisch niet aantrekkelijk.
- het drijvende podium verplaatsen naar Park Presikhaaf.
- De sprengkop bij de Wildbaan kan hersteld worden. Is beschadigd bij wolkbreuk 2014. (afpalen)
- het Bladgat zou een openluchttheater kunnen worden.
- wat gebeurt er met het infiltratieproject in de weide bij Cranevelt)
- en de Vlindertuin?

Hopelijk heb je iets aan mijn opmerkingen.

Ik zou graag een wandeling maken met [REDACTED] om e.e.a. toe te lichten.

Groeten,
[REDACTED]

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 28 juli 2022 14:06
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Sport- en spelmogelijkheden in Sonsbeek park

Hallo [REDACTED]

Ik stuur jouw email in eerste instantie eens door naar mijn collega's van groen en naar de parkbeheerder van park Sonsbeek. Wellicht dat zij kunnen aangeven wat de status van het stuk grond is dat jij op het oog hebt.

Groet,

Postadres:
Postbus 9029, 6800 EL Arnhem
Bezoekadres:
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ Arnhem

[REDACTED]

Cluster Strategie, Beleid en
Regie

Telefoon:

[REDACTED]

Internet Arnhem:
www.arnhem.nl

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 27 juli 2022 14:29
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Sport- en spelmogelijkheden in Sonsbeek park

Beste [REDACTED]

zoals laatst telefonisch besproken, wil ik je vanuit de wijkvereniging Burgemeesterswijk vragen of er mogelijkheden zijn om meer sport- en spelgelegenheden te creëren in Sonsbeek park.

Binnen de Burgemeesterswijk (en omgeving) vindt steeds meer verjonging plaats met veel kinderen. Helaas is het aantal speelplekken hiervoor redelijk beperkt. Er is echter een mooie groenstrook in Sonsbeek park wat aan de wijk grenst en waar volgens mij ideale ruimte is voor wat sport- en spelgelegenheden (uiteraard mag een padelbaan ook ;)).

Binnen Sonsbeek park wordt er veel gesport, maar er is eigenlijk alleen een basketbalveldje. Verder is het improviseren en daardoor zie je de nodige bootcamp/personal training activiteiten plaats vinden.

Wil jij eens kijken wat er mogelijk is op het aangegeven stuk grond tussen het Watermuseum en de ingang naar het paviljoen/steile tuinen? Het stuk ligt nu braak, maar heeft wellicht een andere functie?

Uiteraard ben ik bereid om mee te denken hierin.

Hoor graag van je.

Groeten,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 2 mei 2022 10:31
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Sonsbeekvisie [REDACTED]
Bijlagen: Sonsbeekvisie22aantekeningen.pages

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 april 2022 13:32
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Sonsbeekvisie [REDACTED]

Best [REDACTED]

Op mijn telefoon heb ik een aantal aantekeningen gemaakt op het conceptplan sonsbeek z gb.
Sorry , het was een beetje behelpen . Hopelijk is het een leesbaar verhaal geworden. Mocht je nog vragen of nadere uitleg hebben dan kun je me dat mailen.

[REDACTED]

Groet

[REDACTED]

>
>
>
>

[REDACTED]

Park als traagtheater, de spelers zijn de bomen, ook de toeschouwers zijn veranderd. Wie is de regisseur en wat maakt hij van de voorstelling? Het lijkt een goochelaar die zijn toeschouwers verbaast met oplossingen als hij een konijn uit een hoge hoed tovert.

Er wordt een concept plan gepresenteerd met veel plaatjes en weinig tekst. Het gaat dus om het uiteindelijke plan zonder uitleg en verantwoording. Het is een plan van landschapsarchitecten, die met een gekleurde bril en met oogkleppen, die de werkelijke problemen en bedoelingen afschermen.

Op de tweede inspraakavond werd me dat duidelijk met de eerste opmerking van twee deelnemers. Wat kunnen kinderen doen nadat zij de hertjes bij het hertenkamp hebben gevoerd. Naar de waterspeelplaats van het Watermuseum of klauteren op een verweerde boom, verder is er niets te beleven voor kinderen.

Een visie vraagt kijk op wat er in het park gebeurt en hoe het gebruikt wordt. Welke doelgroepen en activiteiten zijn er. Is er onderzoek naar verricht en kan cijfermatig en wetenschappelijk verantwoord onderbouwd worden.

Wie zijn die gebruikers en bezoekers, wat doen ze? Waarom komen zij naar park en wat verwachten zij?

Kinderen, jongeren, families, ouderen, honden, wandelaars, sporters, fietsers, horecabezoekers, festivalgangers, picknickers, loungen, chillen, joga.....

De landschapsarchitecten hebben het over zichtlijnen, beeldbepalende gebieden, zones, bomen en gras. Ze roepen toenemende bezoekersaantallen, maar ze doen er niets mee. Ze zeggen niets over de mensen die het park bezoeken.

Zij praten over hoe de natuur, het park, er uit ziet. Zij gaan voorbij aan wat mensen er mee doen en de mensen het gebruiken. De meeste discussiepunten ontstaat door het dilemma: natuur en mens. Meestal gaat het over de natuur omdat het over bomen, planten, vogels en dieren gaat. De klimaatproblemen krijgen de eerste prioriteit. De mens heeft veel kapot gemaakt in de wereld. Er moet veel gecorrigeerd worden om de wereld leefbaar te houden.

Natuurlijkhebbers kiezen voor een natuurpark, waar de natuur zijn gang moeten kunnen gaan, zoals in het beschermde natuurgebied Hoge Veluwe. De Natura 2000 grens ligt op de Schelmseweg en stopt waar de noordzijde van het Park begint.

Ons Park is een beschermd monumentaal park met cultuurhistorische waarden. Cultuur is wat de mensen van de natuur gemaakt hebben. De historie is de geschiedenis wat de mensen in loop van tijd het gebruikt hebben. Nu zien we een prachtig park dat rond 1800 door mensen is aangelegd in Engelse stijl op heidevelden. De bomen en bos die er nu staan zijn toen gepland. Rond de Jansbeek waren vele industriële activiteiten met watermolens, wasplaatsen en boerderijen. De baron bouwden zijn buitenhuis en gebruikte het park om zijn gasten te ontvangen en hen daar te vermaken met toeristische attracties en activiteiten. In 1899 kocht de gemeente Arnhem het park aan om het te behouden en stelde het open voor het publiek. Sonsbeek is bekend geworden door zijn vele grote en kleine evenementen en manifestaties die er georganiseerd werden. Zo werd er in 1897 een grote handelsbeurs, een soort wereldtentoonstelling, georganiseerd op de plek van het hertenkamp. Helaas de gebouwen en ook het rosarium branden door kortsluiting van toentertijd de grootste technische vernieuwing, elektriciteit, af. Later kreeg de gemeente het hertenkamp als geschenk op die locatie.

Zo zijn er vele grote manifestatie georganiseerd zoals een Floriade, de bevrijdingsfeesten en turnmanifesties op de Grote Weide, de beeldtentoonstelling. Het eeuwfeest werd in 1999 gevierd met vele culturele voorstellingen. De Ronde Weideconcerten van Park Open en de vlotconcerten werden een traditie in het Park

Het onderhoud en beheer is altijd een punt van discussie geweest. Omdat het park te duur werd, moesten de baronnen het park verkopen. Het aangelegde park vraagt veel onderhoud om het in stijl te behouden. Sommige gedeelten werden verwaarloosd onder de noemer van laat de natuur zijn gang gaan en als productiebos was het niet rendabel. Zo is te zien dat gedeelten eenzijdig zijn gegroeid met bepaalde boomsoorten. Op Andere plekken staan alleen heel oude bomen en is er

niet gezorgd voor verjonging. Van een evenwichtige bomenstand is geen sprake doordat het menselijk ingrijpen = onderhoud niet adequaat heeft plaatsgevonden.

De weide landen zijn ideale gebieden voor recreatie, waar veel behoefte aan is. De weides in het noorden worden vooral agrarisch gebruikt. De weides is de onderkant, het meeste dicht liggende bij de stad hebben de recreatiefunctie voor dagjesmensen. Net daar worden de weides onttrokken voor de bezoekers van het park. Er zijn mooie oude foto's met gezinnetjes met kinderen die spelen in de wei en in de Jansbeek. Nu zijn die gebieden getransformeerd tot moeras of koeienweide. Het moeras is afgraven en wordt instandgehouden met zware machines op rupsbanden opdat het niet natuurlijk mag dichtgroeien om weer weide te worden. En als er koeien lopen, is het verboden gebied voor mensen. Niet dat de mensen kwalijk zijn voor koeien, maar het zijn hun honden wiens poep besmettelijk is voor drachtige koeien. Een goede smoes van een elitaire groep omwonende om luidruchtige recreanten uit hun omgeving te weren. Of is een toeristische attractie om koeien in de stad te houden. Historisch klopt het niet dat daar specifiek de koeien stonden. Daar stonden 2 wasserijen die de grasvelden gebruikten als bleekvelden, die mochten niet besmeurd worden met koeiestront. Dus dieren werden daar niet gehouden.

Met deze bril en achterdocht gedachten maak ik aantekeningen bij de uitwerking van de plannen.

De Parkweg

De Parkweg voldoet goed een te smalle weg, waar voorzichtig gereden moet worden, 30km zone, geen vrachtwagens, goede fietspaden. Dat de verkeersdrempels verwijderd zijn was ergens goed voor, maar ze hoeven niet terug. De oversteekplaatsen van de paden moeten beter op elkaar aansluiten en duidelijker gemarkeerd worden en zo mogelijk voorrang krijgen op rijdend verkeer. Het is zinloos en geldverspillend om de fietspaden te verwijderen.

Het vlot.

Het vlot bij Brasserie de Boerderij wordt heel gemakkelijk weggehaald door de architecten wegens een scheefgroeiende boom.

Dat zou het einde betekenen van een traditie van bijna 50 jaar met zondagmiddag vlotconcerten. Met het eeuwfeest werd het oude vlot vervangen door een speciaal ontworpen vlot door...., dat aan het park werd geschonken. Mag een kunstwerk zomaar weggehaald worden? Is daar de kunstenaar in gekend of komt er een lange vervelende discussie over zoals bij de Blauwe Golven. De gemeente zou meer zorg moeten besteden om de vlotconcerten op zijn waarde te waarderen door de amateurorkesten een goed podium te bieden. Het is een van de weinige plekken waar hun muziek zo goed gepresenteerd wordt, er staat een wachtlijst van orkesten die er graag komen spelen. Zo, n plek is net zo belangrijk als een schouwburg en kost veel minder geld.

De entree's

De architecten zijn niet goed geïnformeerd en hebben de situatie van de hoofdingang niet goed bestudeerd. Want daar moet veel aan verbeterd worden, wat beloofd is door de gemeente. Ze hebben niet gezien dat de poort altijd halfdicht staat. Dat komt door een constructiefout. Het is niet uitnodigend voor het publiek. Er zijn veel stallingsproblemen met fietsers en brommers aan de voorzijde. Het is niet alleen lastig, maar het wordt ook gevaarlijk als een doorloop geblokkeerd wordt door de vele fietsen en brommers. Een vluchtroute moet altijd vrij zijn. Zo, n situatie ontstond bij de rellen op Koningsdag 2021, waar de politie niet verder kon.

Het Hertenkamp

Het lijkt me niet hier de plek om de discussie te voeren of het Hertenkamp en Burgers Zoo nog bij de tijd zijn en moeten opgeheven moeten worden. Dat het gras versleten is, komt misschien door de droogte of doordat er te veel herten in het park lopen. Hebben deze herten het beter of slechter als de herten op Hoge Veluwe, waar ze bedreigd worden door wolven of jagers. Laat de herten wisselen met de herten uit Hoge Veluwe om in het hertenkamp bij te komen waar zij een veilige plek hebben en goed verzorgd worden.

Het hertenkamp is een onderdeel van het monumentale park. Dat kan niet verwijderd worden. Nu is het een van de meest gewaardeerde plekken van het park.

Dat het opheffen van het hertenkamp wijst op onkunde en weinig waardering voor de traditie en waarden van het park.

Het is een stompzinnig argument dat het een afgesloten ruimte is. Ja het is duidelijk dat er een hek omheen staat. Dat staat ook om de koeienweide. Staat die ter discussie? Voor de paden geldt duidelijk dat men daarop moeten wandelen, dus niet door het bos lopen. Bossen zijn ook afgesloten gebieden, staat dat ter discussie?

Wat is het probleem geen herten in het kamp of meer openbare ruimte juist op deze locatie en waarvoor kan het gebruikt worden.

Fietzers.

Fietzers moeten wel de weg delen met auto's, maar een pad delen met voetgangers lijkt moeilijk te zijn. Het gaat om gedrag en hoe dat geregeld wordt en welke afspraken gemaakt worden.

Fietzers en auto's gaan niet goed samen, daarom worden fietspaden gemaakt. Daar waar fietsers op de weg met auto's moeten fietsen geeft dit een onveilig situatie, zoals op Sonsbeekweg.

Veiliger is om de kinderen en ouderen door het park te laten fietsen. Zij fietsen dan over wandelpaden. Dat is mogelijk als de paden verhard zijn en ruim genoeg om zijn om wandelaars en fietsers samen te laten gaan. De regel is dat fietsers getolereerd worden in een voetgangersgebied en dat de fietsers zich moeten aanpassen aan de voetgangers qua gedrag en snelheid. Uitgezocht moet worden welke shared paden nodig zijn en die moeten gemarkeerd worden.

De wens voor een mountainbike route wordt nergens besproken. Een goed en ecologisch verantwoorde route zou ingaan op een behoefte naar meer bewegen en sporten. Dat kan best gerealiseerd kunnen worden.

Evenementen

Evenementen horen historisch thuis in het Park. Evenementenlocaties zijn duidelijk omschreven en hoe te gebruiken. Het is 20 jaar goed gegaan. De laatste jaren is het beleid of geen beleid uitgelopen op een negatieve kijk dat evenementen in een kwalijk daglicht zet alsof ze niet thuis horen in het Park. Door bezuinigingen verdwijnen de leuke evenementen zoals waterdruppels, vlotconcerten, de helft van de Ronde Weideconcerten. Wat overblijft zijn de markten, foodtrucks, bierproeverijen, die meer commercieel zijn en die tegen elkaar uitgespeeld worden om een plek te krijgen. In het plan wordt voorgedaan alsof evenementen een lucratieve business is waar de gemeente een graantje van kan meepikken. Het is eerder een blijk van een manier om te bezuinigen. Met een goed beleid en bij behorende subsidieregeling zouden de evenementen gestuurd kunnen worden.

Bij evenementen zijn goede afspraken over het gebruik en voorzieningen zoals bereikbaarheid, sanitair, veiligheid, alcohol, drugs, sluitingstijd, geluidsoverlast e.d. Daar ligt niet het probleem. Er zijn maar een paar evenementen per jaar. Het grootste probleem zit het in het recreatieve gebruik dat ongeorganiseerd plaats vindt. Het kan heel druk zijn in het park. Groepen blijven soms tot diep in de nacht hangen met veel geluidsoverlast. Alcohol en drugs worden openbaar in grote hoeveelheden gebruikt, ook door veel jongeren < 18. Dit geeft geluidsoverlast, vuilnis, geen sanitaire voorzieningen, stallingsproblemen voor fietsers en brommers. Brommers die door het park scheuren. Wat te doen met barbecueën en brandgevaar

Gazon, ligweide, hooiland

De ruimte voor dagrecreatie was vroeger veel groter. De koeienweide en de moerasgebieden zijn al onttrokken voor dit gebruik. Nu komt er een nieuw begrip bij: hooiland. Het lijkt dat de architecten het gras willen laten groeien om te hooien en om er een bloemenveld van te maken. Maar dan mag je er misschien nog doorlopen en maar voor picknicken of een balspel is niet meer bruikbaar. Als hooien belangrijker wordt dan zullen de bezoekers het gebruik van deze gebieden ontmoedigd worden en dus ontzegd worden.

Tot slot

Het lijkt dat de architecten al een voorsprong nemen op de voorkeuren van hun opdrachtgever, de gemeente Arnhem. Na de verkiezingen wijzigingen de politieke verhoudingen. Mogelijk zullen er wethouders met bepaalde ideeën komen. GroenLinks zet in op meer natuur. Voor Partij voor de

Dieren is het Hertenkamp niet meer van deze tijd. Zo kunnen zij hun plannen er makkelijker door de besluitvorming heen sluizen

25 april 2022

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 2 mei 2022 10:45
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Reactie BKA op conceptvisie Sonsbeek etc
Bijlagen: Reactie BKA op conceptvisie Sonsbeek, Zijpendaal, Gulden Bodem.1.pdf

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 25 april 2022 13:52
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Reactie BKA op conceptvisie Sonsbeek etc

Beste [REDACTED]

Hierbij de reactie van BKA op de 3parkenvisie.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

This email has been scanned by BullGuard antivirus protection.
For more info visit www.bullguard.com

Reactie BKA op conceptvisie parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem – april 2022

Het Boomkwaliteitsteam Arnhem (BKA) heeft grote waardering voor het (concept)plan voor de toekomst voor de 3 parken zoals het halverwege in het proces is gepresenteerd. Het geeft inzicht in de denkrichting van bureau en gemeente, en biedt voldoende houvast om er iets van te vinden.

Arnhem moet kiezen

De door velen geroemde kwaliteiten van deze drie arcadische landschapsparken zijn geen toeval. Ze zijn het resultaat van de interacties tussen: uitzonderlijke aardkundige fenomenen (geologie, bodem, water), natuur en de mens. Deze drie factoren hebben de afgelopen eeuwen tot op de dag van vandaag geleid tot de hoge kwaliteit, de waardering en het toenemend intensief gebruik door Arnhemmers en andere bezoekers. Wat BKA betreft is de grens van het aantal bezoekers en de aard van het gebruik bereikt. Want de genoemde factoren – aarde, natuur en mens – raken uit balans. Grenzen worden overschreden. Dit uit zich in overlast tussen gebruikersgroepen, onveilige situaties, afval, vernieling, olifantenpaadjes, beschadiging van bomen en planten, overlast door honden(poep). De natuur heeft het zonder deze lokale stressfactoren al moeilijk genoeg, door afnemende vitaliteit en sterfte van bomen (door klimaatverandering en verdroging), en teruglopende biodiversiteit van dieren en planten (door stikstofdepositie, verzuring, versnippering e.d.)

Een langverhaal kort: Gemeente Arnhem zal keuzes moeten maken: waar wil het met de 3 parken naar toe; en wat zijn de te behouden kernkwaliteiten of doelen? Een kort en duidelijk statement daarover in de inleiding lijkt ons een noodzakelijk vertrekpunt.

BKA ziet als kernkwaliteiten/doelen: aantrekkelijk, biodivers en toekomstbestendig.

Hieronder onze reacties op deelonderwerpen:

1. BKA ondersteunt de actuele opgaven - biodiversiteit, klimaatverandering en toenemende bezoekersaantallen (dia 7 presentatie). De uitwerking is echter veel te mager. Het plan dat er nu ligt bevat interessante voorstellen en keuzes, echter die gaan vrijwel zonder uitzondering om esthetische landschappelijke kwesties. BKA mist de visie over wat Arnhem gaat doen om de natuur en het bos voor volgende generaties te behouden en verbeteren. Zie verder onder 19.
2. Bos: behoud, herstel en ontwikkeling van biodiversiteit (dia 16); klinkt sympathiek, maar hoe werkt dit uit? Wat wordt de koers, welke typen bos gaan ontwikkeld worden en welk beheer hoort daarbij? Hetzelfde geldt voor biodiversiteit.
3. Landschappelijke kamers: natuurinclusief (dia 16); klinkt sympathiek, maar ook hier is de uitwerking te beperkt. Benoem bijvoorbeeld om welke natuur het gaat? En betekent 'natuurinclusief' voor gemeente Arnhem ook biodivers?
4. In de parkdelen zou geen dood hout in het zicht moeten staan (dia 22). BKA vindt dit als leidraad oké, maar het moet geen dogma zijn. Want her en der staan mooie dode stammen die allesbehalve detoneren en een belangrijke bron zijn van biodiversiteit, als broedboom en substraat (zie foto op p. 3). BKA pleit er daarom voor om ook in de parkdelen de wandelaars – gedoseerd - dood hout te laten zien. Laat ze er maar aan te laten wennen dat dit in een bos thuishoort; het is een wezenlijk onderdeel van een gezond bossysteem en verhoogt bovendien de beleving. Hier zijn spechten en paddenstoelen veel beter te spotten. Dood hout brengt spannende natuur juist naar de mensen toe.
5. Reguliere intensieve landbouw (incl. drijfmest) zou inderdaad geen plek meer moeten hebben in de parken (dia 26).
6. Ook BKA is voorstander van omvorming deel van gazon tot bloem- en insectenrijk hooiland (28).

7. Goed idee om van Parkweg autoluwe fietsstraat te maken (dia 35).
8. BKA beschouwt fietsers op de parkpaden niet als een gegeven maar als een serieus probleem, dat de gemeente uit de hand heeft laten lopen. Gezien het toenemende aantal fietsers, hun hoge snelheid (groot deel is gemotoriseerd) en beperkte neiging om rekening te houden met wandelaars is het wachten op nog grotere problemen en ongelukken. Gemeente Arnhem is aan zet, want anders geldt het recht van de sterkste. Welke voetganger houdt de gemotoriseerde bakfiets tegen die van de heuvel af komt denderen? Nog langer gedogen is geen oplossing; verbieden, handhaven en heldere communicatie wel. De paden in de parken hebben geen verkeersfunctie en moeten dat ook niet krijgen.
9. BKA ziet kwelwater op paden als interessant aardkundig fenomeen, niet als gevaar. (dia 41).
10. Andere invulling van hertenkamp is voor BKA bespreekbaar (dia 46). Maar gebruik de vrijkomende grond niet voor nog meer evenementen en hun bezoekers, wel voor de van rust en landschap genietende mens. En voor ontwikkeling van bosrand en biodivers grasland.
11. Reguleren van evenementen is noodzakelijk (dia 48). Laat daarbij ook belangen van dieren (rust) en planten (bodemverdichting, beschadiging) serieus meewegen, en ga niet tot de grens: veel planten en dieren hebben het zonder die drukte al moeilijk genoeg. Is pretpark een doelstelling?
12. Prima om exoten te verwijderen in bronbos Zijpendaal en het pad te laten vervallen (dia 81)
13. Goed om barokke terrassenlaan deels te herstellen met lichtboomsoort en ondergroei (dia 87).
14. Is het niet mogelijk om het bosje langs de Jansbeek waar ijsvogel vaak zit anders vorm te geven, zodat ijsvogelbiotoop blijft bestaan naast zichtas? (dia 92).
15. Herstel moestuinen in Gulden Bodem heeft voor BKA geen prioriteit; ontwikkel op deze plek liever een gevarieerd klimaatbestendig loofbosje (dia 97)
16. Het aanleggen van hagen in weiden vindt BKA een goed idee. Wij pleiten bovendien voor de ontwikkeling van brede bosranden (die momenteel in de parken vrijwel volledig ontbreken) (dia 97). Hetzelfde geldt voor de weiden in Zijpendaal en langs Parkweg.
17. Gulden Bodem verdient een meer aantrekkelijke kern, maar laat het niet al te aantrekkelijk worden. Een charme van Gulden Bodem is juist de relatieve rust. Is een simpele speelplek naast een bloemrijke zonneweide niet genoeg? (dia 98)
18. Het zou goed zijn om voor de drie parken vast te leggen dat de oppervlakte steen (bebouwing en verharde wegen) niet toeneemt (zo mogelijk wel afneemt). Dus nieuwe gebouwen en verbreding van paden moeten gecompenseerd worden door elders in parken steen/asfalt te verwijderen.
19. De instandhouding en weerbaarheid van het parkbos (t.o.v. externe invloeden) zou een cruciaal item moeten zijn. Toch is hierover nauwelijks iets in de conceptvisie geformuleerd. Een groot gemis, want de duurzame aanwezigheid van een gezond en gevarieerd bos is niet meer vanzelfsprekend. De visie kan hierbij deels verwijzen naar de 'bosbeheerstrategie' (in ontwikkeling). Deels zal het wellicht nodig zijn om in deze parkenvisie te benoemen welke thema's of accenten (bijvoorbeeld verbeteren bosstructuur, verjonging, verbreding boomsoortensamenstelling of verhogen biodiversiteit) in deelgebieden urgent zijn. Heldere themakaarten in de visie kunnen een zigzag-koers in de bosontwikkeling voorkomen.

Meten is weten - een vraag:

Zijn er tijdreeksen beschikbaar van monitoringgegevens van de kwaliteiten? Zo niet, dan stelt BKA voor om voor de parken een kwaliteitsmonitoring te starten. Dat maakt evalueren in de toekomst een stuk gemakkelijker.

Boomkwaliteitsteam Arnhem, 25 april 2022

Staande dode boom langs Jansbeek in park Sonsbeek, rijk begroeid met lianen, zwammen, mossen; en veel mogelijkheden broedplaatsen voor vogels en vleermuizen. Deze boom past zeer in het plaatje van BKA.

[REDACTED]

Van: Organisatie Ecovrede [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 31 mei 2022 10:23
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]

Onderwerp: Re: concept visie parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Goedemorgen,

Een mooie presentatie.

Ik zie een aantal aandachtspunten om in te brengen ;

1. De klimaatverandering en specifiek het gevolg voor Eik en Beuk zie ik er niet echt in terug
Deze soorten vallen ongeveer uit de komende jaren. Hoe wordt hierop geanticipeerd ?
2. Bomen die uitvallen in een veel eerder stadium (!) nieuwe aanplant opkweken en plaatsen. (Clumps e.a.) En grote boom weg en een sprietje er voor terug laat zien dat er iets mis gaat
3. Water vasthouden en bergen. Zie het dorre gras rondom de witte Villa.
Er stromen miljoenen liters mooi water door het park en buffering is meer dan noodzakelijk. Waar is die en waar wordt dat gerealiseerd. Wat wordt er gedaan om veel meer water te laten infiltreren ?
Drinkwater voor de bevolking
4. Financiën die worden verdiend uit het park investeren in het park Per definitie Je eigen broek ophouden is het beleid. Mooi voorbeeld van maken.
5. Meer diversiteit aanbrengen in de grasvelden - wat je nu ziet aan verdroging is niet nodig
En; het gras wat langer laten staan en altijd wat langer overlaten - maaibalk hoger zetten
6. Geen asfalt in het park - vervangen en niet meer gebruiken - slijtage geeft vervuiling, schadelijk voor bomen, zware machines etc. etc
7. Verkeer er uit halen. Parkweg en anderen. Daar een mooi kronkelend weggetje van maken
8. Uitbreiding van het park concreet maken; bijvoorbeeld richting het ziekenhuis Natuur gaat voor
9. Onder de Witte Villa; de bodem en mogelijkheden laten zien. Welke kelders zijn er en welke ondergrondse waterberging is er mogelijk ?
10. Levende bruggen maken. Voorbeelden kun je zien in het vooroplopende land India
11. Er is behoefte aan spelen bij de kinderen. Maak een huttenbouwplek
12. Het aspect voedsel - natuur veel meer onder de aandacht brengen
13. De herten een meer inspirerende plek bieden met meer beschutting - bomen in het midden, een poel en beter gras

Dit in eerste aanzet

Een fijne dag

[REDACTED]
Ecovrede

www.ecovrede.nl

[Spreekuur voedselbossen, buurttuinen en groen](#) [Link](#)

www.ecovrede.nl

Op ma 30 mei 2022 om 23:16 schreef [REDACTED]

Beste Groenforumleden,

in het laatste overleg had ik beloofd de conceptvisie op de parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden bodem door te mailen zodat jullie een reactie kunnen geven.

Ik ben dit helemaal vergeten en volgens mij moest er voor 2 juni gereageerd worden. Sorry hiervoor.

Bijgaand alsnog de visie.

groetjes, [REDACTED]

[211013 Presentatie parkenvisie SZG-def.pdf](#)

[REDACTED]

Van: [REDACTED] | Stadsvilla Sonsbeek <[REDACTED]>
Verzonden: donderdag 15 september 2022 13:10
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Verslag en informatie Bijeenkomst Beheer- en Ontwikkelvisie parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem

Dag [REDACTED]

Zie onderstaande correspondentie.

M.v.g. [REDACTED]

Van: [REDACTED] | Stadsvilla Sonsbeek <[REDACTED]>
Datum: donderdag, 14 april 2022 om 13:19
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
[REDACTED]
Onderwerp: Re: Verslag en informatie Bijeenkomst Beheer- en Ontwikkelvisie parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem

Dag [REDACTED]

Dank voor het toesturen van de presentatie.

De voorzet heb ik met de horecaondernemers van Park Sonsbeek besproken. (CC)

M.b.t. de plannen voor Sonsbeek hebben we de volgende opmerkingen:

- De Parkweg (in het weekend) afsluiten is onbespreekbaar i.v.m. de bereikbaarheid van de horecalocaties;
- (Bovenstaande geldt uiteraard ook voor de weg naar het Sonsbeek Paviljoen)
- Andere invulling voor de hertenkamp heeft niet de hoogste prioriteit. Leuke attractie/traditie voor ouders met kinderen;
- Meer evenemententerreinen zijn naar onzes inziens niet noodzakelijk. De huidige evenemententerrein beter faciliteren en optimaal gebruiken is een eerste stap. Waarom meer terreinen creëren als de huidige terreinen nog niet volledig/optimaal benut worden?
- Wat is de achterliggende gedachten om te adviseren dat de schouwgroep moet gaan beoordelen of evenementen wel/geen doorgang mogen vinden in de parken?;
- Het drijvend podium verplaatsen naar elders buiten het park is een slecht plan, Brasserie de Boerderij kan indien gewenst uitleggen waarom dit een toegevoegde waarde is voor het park, de stad en de eigen onderneming (maar het lijkt ons dat het geen extra uitleg nodig heeft);
- We zouden het fijn vinden als openbare toiletvoorziening, borden over huisregels in het park en afspraken over gebruik van mobiele geluidssystemen ook worden opgenomen in het plan.

Daarnaast nog een persoonlijke toevoeging m.b.t. de communicatie. In beide presentaties die gegeven worden staan foto's van het Flow Freedom Festival afgebeeld. De indruk wordt gewekt dat dit festival voor schade en/of overlast heeft gezorgd. De 3 edities van het festival hebben voor 0 schade aan het park gezorgd. Mocht er een link naar een festival gemaakt willen worden, kies een festival die ook aantoonbaar schade heeft veroorzaakt.

We zien graag je reactie tegmoet.

Met vriendelijke groet, ook namens [REDACTED] (Brasserie de Boerderij) , [REDACTED] (Sonsbeek Paviljoen) en [REDACTED] (Grand Cafe aan de Beek),

Van: [redacted]

Datum: dinsdag, 12 april 2022 om 17:59

Aan: [redacted]

Onderwerp: Verslag en informatie Bijeenkomst Beheer- en Ontwikkelvisie parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem

Beste genodigde,

De voorzet tot een nieuwe beheer- en ontwikkelvisie voor de parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem is op woensdag 6 april in de Molenplaats Sonsbeek gepresenteerd. Vele zijn aanwezig geweest. Enkele konden helaas niet aanwezig zijn, maar waren wel geïnteresseerd in de presentatie.

De presentatie van de visie staat op:

https://www.arnhem.nl/stad_en_wijken/projecten/Beheervisie_parken_Sonsbeek_Zypendaal_en_Gulden_Bodem

Tot en met 26 april kunt u nog reageren op deze voorzet. Mocht u vragen hebben dan kunt u mij mailen.

Met uw inbreng gaan we aan de slag met een eindconcept beheer- en ontwikkelvisie. Deze versie wordt dan rond de zomer gepresenteerd. U kunt daar dan weer op reageren. Kleine aanpassingen zijn dan nog mogelijk.

Daarna wordt de visie vastgesteld in het college van B&W.

Vriendelijke groet,

[redacted], gemeente Arnhem

[redacted], bureau Strootman

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: zondag 1 mei 2022 16:16
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: commentaar VvS op visie en beleid parken
Bijlagen: 20220424 Opmerkingen van de VvS op het beleid en visie plan van de gemeente Arnhem en Bureau Strootman.def.docx

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Beste [REDACTED] en [REDACTED]

Hierbij ontvangen jullie het commentaar van de VvS op de visie- en beleidsplannen van de gemeente Arnhem en Bureau Strootman betreffende de parken Sonsbeek, Zijpendaal en Gulden Bodem.

Altijd bereid tot nader overleg, met vriendelijke groet,,
[REDACTED], secretaris Vrienden van Sonsbeek.

Arnhem 1-5-2022,

Opmerkingen van de Vereniging Vrienden van Sonsbeek op het beleid- en visie-plan van de gemeente Arnhem en Bureau Strootman. Wij waarderen onze inspraak zeer en zien met belangstelling de effecten hiervan op de plannen van de volgende versie

Reactie op de presentatie (50% versie) punt voor punt.

1 Beplanting

Akkoord met herstellen en aanleggen met Vista's. Geen dood hout in het zicht. Mooi gazon
Akkoord met laanherstel. Denk aan biodiversiteit en duurzaamheid (mogelijk watergebrek in de toekomst)

2 Open ruimtes

Akkoord om landbouw meer natuurinclusief te maken. Biologische landbouw lijkt ons tevens aangewezen. Meer hooilanden met gemaaide randen (evt. inzaaien met wilde bloemen).
Ligweides prima.

Evenementen: is er een onderzoek gedaan naar / behoefte peiling gedaan ? Wat, waar en hoe vaak? De VvS is van mening dat de huidige evenementenlocaties voldoende aanwezig zijn : de Ronde Weide (hier zijn ook voorzieningen) en het gras aan de zijkant en voorzijde van de Witte Villa.

Hoe meer locaties er gecreëerd worden hoe meer behoefte er gekweekt wordt. Denk aan de overlast van de omwonenden.

Evenementen locaties : beperken tot Ronde Weide en gebied rond de Witte Villa : grasveld aan de zijkant en voorzijde (talud). Er moeten ons inziens geen andere locaties bijkomen.

Dat een hertenkamp weg moet en niet meer van deze tijd is, is subjectief en zeker geen argument om (zonde meer) op te baseren. Maakt het hertenkamp onderdeel uit van de status van Rijksmonument van het park? Het hertenkamp moet volgens de VvS blijven en is niet geschikt als evenementen locatie mede wegens de grote overlast van de bewoners aan de overkant van de Apeldoornseweg. Is er wel behoefte aan een extra evenementenlocatie? Zie onze bovenstaande opmerkingen over behoefte-raming.

Voor de VvS zijn extra evenementenlocaties in de eindversie onacceptabel.

3 Padenstructuur

Akkoord aanpassen kruisingen voor voetgangers. Wij zijn van mening dat de Parkweg afgesloten moet worden voor doorgaand autoverkeer, bij voorbeeld met beweegbare paaltjes. De Parkweg blijft dan gewoon doorgankelijk voor hulpverleners zoals ambulances, politie, brandweer etc.

De Parkweg wordt een fietsstraat met ook ruimte voor wandelaars. De Parkweg is nu voor autoverkeer een racebaan die te gevaarlijk is voor space sharing. Autoverkeer en fietsers samen op de baan maakt de fietsers zeer kwetsbaar.

Indien er geen knip komt, is het zeer wenselijk dat de Parkweg/oversteekplaatsen veiliger worden gemaakt door versmallingen en duidelijke aanwijzingen dat er een oversteek plaats is. Dit geldt overigens voor alle oversteekplaatsen tussen en naar de 3 parken.

Het park is bestemd voor de wandelaar. Dat is altijd het uitgangspunt geweest. Kinderen, mensen die slecht ter been zijn, bejaarden moeten ongehinderd en vrij kunnen wandelen. Het is een zwaktebod dat de fietser in het park wordt gedoogd. De VvS is tegen shared space paden. E bikes en scooters horen ook niet thuis in het park. Dit moet middels betere bebording zichtbaar gemaakt worden en de gemeente zal moeten handhaven. Mountainbikers weren (er worden regelmatig nieuwe paden gemaakt, wat onwenselijk is). Er zijn genoeg mountainbike mogelijkheden in de directe omgeving. De mountainbikers moeten verwezen worden naar andere locaties buiten de parken.

De belijning en slijtlaag aanpassen is oke. Halfverharding : prima. Dit lijkt ons erg onderhoudsgevoelig zeker bij forse regenval en het verval in de parken die paden soms kan veranderen in waterstromen.

De paden doorgankelijk maken voor kwelwater is een prima idee. Graag met materiaal dat past bij de bovenlaag van de paden zodat de kleuren “blenden”.

4 Zonering

Nieuwe iconische bestemming in Gulden Bodem. Interessant.

De VvS maakt bezwaren tegen het anders invullen van het hertenkamp. Dit hertenkamp moet behouden blijven. Zie punt 2

Evenementen : er zijn nu al twee gerichte locaties met voorzieningen (gebied rond Witte Villa en de Ronde Weide). Meer locaties lijken ons niet nodig en geven een grote belasting aan het park. Zie onze opmerkingen bij punt 2.

Een coördinator voor de evenementen aanstellen is volgens de VvS een uitstekend idee.

Over evenementen is er de laatste jaren veel discussie geweest en zijn er veel klachten geweest van omwonenden : diverse vormen van (ernstige) overlast zoals lawaai, troep, dronkenschap e.d. Op deze punten zal door de gemeente handhaving moeten plaats vinden.

Het is noodzakelijk dat er een goed evenementen-beleidsplan komt waaraan alle partijen zich houden. Het is belangrijk dat dit plan ook gehandhaafd wordt. Daarnaast is een actuele evenementen-kalender zeer gewenst.

Zie ook de aanbevelingen in de rapportage n.a.v. de evaluatie van de Grote Schijn.

5 Entrées

De VvS is het eens met het aanpassen van de Entrées. Er mag nog meer nadruk komen op het verbeteren van (de omgeving van) de entree bij de Molenplaats. Dit is immers een belangrijke entree waar veel (al dan niet georganiseerde) bezoeken aan de parken beginnen en eindigen. Deze entree ligt ook relatief dichtbij de stad en het station, waardoor deze entree intensief gebruikt wordt.

Neem ook bij de herinrichting van de entrées het aspect van veiligheid mee.

Samenhang in hekwerken, aanpassen naamborden en uniform maken : prima.

6 Water en sprengkoppen

Akkoord met ontwerp van beëindiging van sprengkoppen .
Beschoeiing oevers overal hetzelfde ontwerpen.

B Plankaart inzoom per deelgebied.

Terrein tussen watermuseum en witte watermolen ontwikkelen : wat wordt daar precies mee bedoeld?

Uitzichttoren Belvédère eigentijds verhogen : goed idee om het uitzicht vanuit de toren te herstellen/ te behouden. Geen kappen van boomtoppen

Pad verleggen naar Witte Villa : oke.

Eiland in de grote vijver : scheve boom weghalen en struiklaag ontwikkelen : oke.

Drijvend podium verplaatsen naar elders in park? De VvS ziet geen argumentatie of motivatie waarom het podium moet verdwijnen of moet worden verplaatst. Het blijkt toch voor velen een trekpleister te zijn. Is dit podium beschreven in de status van het park als rijksmonument ? Is er onderzoek gedaan naar de noodzaak en belangen hiervan ? Zolang er geen goede afweging is gemaakt is de VvS tegen verplaatsing van het drijvende podium.

Clump bij de boerderij aanpassen : oke. Zichtlijn naar wildbaan herstellen : oke.

Barokke terrassenbaan herstellen. Herstellen van de taluds: akkoord met voorstel : noordelijk deel terrassen herstellen met verstevigde taluds en zuidelijk deel met behoud van huidige beplanting. Geen versteende taluds, zoveel mogelijk “onzichtbaar” herstellen. Specials in het talud : speels. Echter niet teveel en te opvallend. Zorg voor behoud van oorspronkelijke karakter.

Geen evenementenlocatie in de opslag van het bladgat bij woning tegenover de boerderij.

Vista's herstellen bij Zijpendaal : prima

Gulden Bodem: plannen akkoord. Het plan voor een icoon in Gulden Bodem moet geen doel op zich worden maar eerder een plan dat voor, door en met bewoners en gebruikers ontworpen wordt. Het is van belang dat verder uit te werken ideeën breder worden uitgezet en besproken zodat er een gezond draagvlak voor zal zijn.

Het is goed om de parken ook aantrekkelijk te laten zijn/worden voor kleine kinderen. Deze plannen helpen ook om verspreiding van bezoekers te bewerkstelligen.

Algemeen

Graag ook aandacht en plannen voor het parkmeubilair : prullenbakken, banken , fietsenstalling, bewegwijzering etc.

Wellicht een bord met de agenda van de komende evenementen plaatsen.

Het is sterk aan te bevelen om aandacht te besteden aan mensen met een beperking. Het zou goed zijn als de ontwerpers de plannen op dit thema doornemen met het APCG (Arnhems Platform voor Chronisch Ziek en Gehandicapt). Daar is veel deskundigheid voorhanden.

